

Nr 398.

Av herr **Eriksson** i Frägsta m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 207, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 12 juni 1931 (nr 233) om behandling av alkoholister (alkoholistlag).

I proposition nr 207 med förslag till lag ang. ändring i vissa delar av lagen den 12 juni 1931 om behandling av alkoholister har Kungl. Maj:t föreslagit att en ny myndighet, benämnd länsnykterhetsnämnd, måtte införas, vilken såsom överordnad de nuvarande nykterhetsnämnderna resp. fattigvårdsstyrelserna skulle komma att verka i nykterhetsfrämjande syfte. Samtidigt har Kungl. Maj:t i proposition nr 208 för budgetåret 1938/1939 begärt ett förslagsanslag av 72.000 kronor till »Länsnykterhetsnämnderna».

Departementschefen har i sin motivering framhållit, att mot de nuvarande nykterhetsnämndernas sätt att ombesörja nykterhetsvården åtskilliga anmärkningar ha framställts, av vilka den mest vägande skulle vara, att nykterhetsnämnderna i många fall ej ingripa mot alkoholister, trots att ett ingripande verkligen vore av behovet påkallat. För att råda bot på de brister, som vidlåda det nuvarande systemet, ha åtskilliga förslag framkommit. Departementschefen har för sin del stannat för det, som går ut på inrättande av länsnykterhetsnämnder, vilka dels skulle stå de kommunala nykterhetsnämnderna till tjänst med råd och anvisningar, dels ock öva tillsyn samt äga rätt att ingripa i de fall då den kommunala nykterhetsnämnden kunde anses ha eftersatt sin skyldighet.

Det torde vara allmänt känt, att nykterheten i vårt land höjts under de senaste decennierna och att den höjts i mycket hög grad. Sålunda visar statistiken, att antalet för fylleriförseelser fällda personer sjunkit från 9,29 promille år 1913 till 4,83 promille år 1936, varvid är att märka, att genom polisväsendets vidgade och förbättrade organisation ett procentuellt större antal av begångna förseelser torde ha beivrats 1936 än 1913. Denna glädjande utveckling har en mångfald olika orsaker. Det stegrade intresse för kroppskultur, som kännetecknar tiden, idrottens utbredning bland allt större skikt av befolkningen, det ökade upplysningsarbetet, beredande av anstaltsvård åt till alkoholmissbruk hemfallna individer, restriktionssystemets införande etc., allt är faktorer, som gemensamt främjat folknykterheten. En gradering av dessa olika faktorer efter deras större eller mindre betydelse i nykterhets-

främjande syfte torde vara ogörlig, men man gör sig säkerligen icke skyldig till någon överdrift då man påstår, att upplysningsarbetet på detta område spelat en mycket stor roll. De kommunala nykterhetsnämnderna åligga enligt gällande lag bl. a. att söka förebygga och motverka onykterhet och dryckenskap genom upplysningar och råd, och denna deras verksamhet måste nog i stort sett sägas vara den, som i längden leder till målet. Nykterhetsnämndernas övriga ingripanden mot notoriska alkoholister kunna mera betraktas som nödvändiga undantagsföreteelser.

I den kritik, som riktats mot de nuvarande nykterhetsnämndernas sätt att sköta sina åligganden, har dels gjorts gällande, att ett i och för sig motiverat inskridande mot alkoholmissbrukare kan utebliva på grund av att personliga relationer i allt för hög grad skulle göra sig gällande, och dels framhållits, att ledamöterna ofta sakna såväl intresse som kompetens för nykterhetsvårdsarbete. Om man emellertid i enlighet med vad ovan framhållits betraktar nykterhetsnämndernas ingripande mot en enskild alkoholist som ett undantagsfall, måste ju detta i ännu högre grad gälla beträffande ett inriktat inskridande på grund av personliga relationer. Ett inrättande av en helt ny myndighet för att förebygga en sådan situation måste med hänsyn härtill anses vara att tillgripa större våld än nöden kräver. Vad beträffar det andra huvudargumentet, som framförts i kritiken, nämligen att nykterhetsnämndernas ledamöter skulle sakna intresse och kompetens för ifrågakarande arbete, så torde detta endast vara hållbart i vad det gäller ett mycket ringa antal kommuner. Att det skulle motivera inrättandet av länsnykterhetsnämnder kan ej inses.

Även om viss kritik kan riktas mot det nuvarande systemet med kommunala nykterhetsnämnder får man ej bortse från de fördelar, detta innefattar. Genom sin personkänedom har nykterhetsnämnderna mycket stora förutsättningar att på ett smidigt sätt kunna lösa de särdeles ömtåliga spörsmål, som kunna uppstå på detta område. På vad sätt ett ingripande skall ske mot en alkoholmissbrukare måste avgöras från fall till fall — här om någonsin tarvas en individuell behandling — och de nuvarande nykterhetsnämnderna synas här ha större kompetens än de föreslagna länsnykterhetsnämnderna, trots de senares större samlade fackkunskap.

Det sociala arbetet i landet är f. n. uppdelat på ett stort antal olika myndigheter och institutioner, och ej sällan ha röster höjts för att genom en centralisering söka åstadkomma en större effektivitet av socialvården. Att på sätt nu föreslås effektivisera nykterhetsvårdsarbetet genom införandet av en ny myndighet måste ur nämnda synpunkt vara att anse som ett steg i orätt riktning.

Vad som i de i propositionen intagna, avstyrkande yttrandena över rusdrycksrevisionens betänkande anförts beträffande länsnykterhetsnämndernas intrång i den kommunala självbestämmanderätten, riskerna för kompetenskonflikter och organisationens dyrbarhet synes dessutom värt att beaktas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte vidtaga de ändringar i Kungl. Maj:ts proposition nr 207, varigenom stadgandena om länsnykterhetsnämnd komma att utgå.

Stockholm i mars 1938.

Jonas Eriksson,
Frägsta.

Nils V. Sandström.

C. Oscar Nolin.
